

HAUSJÄRVEN VAMMAISNEUVOSTON LAUSUNTO KANTA-HÄMEEN ALUEELLISESTA IKÄIHMISTEN HYVINVOINTISUUNNITELMASTA 2025-2028

Kanta-Hämeen alueellisessa hyvinvointisuunnitelman alussa mainitaan, että Ikäihmiset tulee huomioida laajasti koko hyvinvointialueen toiminnassa ja että vammaispalveluiden piirissä olevat asiakkaatkin ikääntyvät. Tämän tarkemmin suunnitelma ei ikääntyvien vammaisten asioihin pureudu. Vammaisneuvosto huomauttaa, että myös neurokirjon ikääntyneet on jätetty suunnitelmasta pois kokonaan. Hausjärven vammaisneuvosto pyytää lisäämään suunnitelmaan toimenpiteet ja tavoitteet ikääntyville vammaisille ja heidän palveluilleen.

Ympäri vuorokautisen palveluasumisen paikkojen vähentäminen ei ole realistinen tavoite ainakaan Hausjärvellä. 75-84-vuotiaista hausjärveläisistä 96 prosenttia asuu kodeissaan, joten määrän nostaminen on hyvin hankalaa. Vammaisneuvosto pyytää huomioimaan, että palveluasumisen paikkojen vähentäminen aiheuttaa ikääntyneiden keskuudessa huolta ja perusturvallisuuden tunteen heikkenemistä. Moni pohtii jo nyt mihin pääsee, kun ei kotona enää pärjää. Tämä lisää palveluiden kuormitusta.

Asumisen tavoitteet ovat ristiriidassa omaishoitajien palkkioiden leikkausten kanssa. Eläkkeellä olevat pienituloiset omaishoitajat eivät leikkausten jälkeen pärjää, eivätkä jaksakaan hoitaa omaista kotonaan. Taloudellista tilannetta eivät helpota asiakasmaksujen nostot, jotka ovat monella mittarilla kohtuuttomat. Muutoksien keskellä Kelan omavastuuosuus on noussut ja kulkeminen palveluihin haja-asutusalueilta on kallista, koska palveluja sijoitetaan suuriin asutuskeskuksiin. Monelle on arkipäivää, että lääkäriin pääsee, mutta lääkkeitä ei ole enää varaa ostaa.

Vammaisneuvostolla on huoli muutoksien nopeudesta ja siitä, onko muutos hallittu.

Suunnitelmassa tulee kiinnittää enemmän huomiota tiedon saatavuuteen ja saavutettavuuteen. Erityisesti kritiikkiä sai Oma Hämeen kotisivut, jotka ovat niin epäselvät, etteivät ihmiset löydä oikeita palveluja. Esimerkiksi ikääntyneiden ensilinjan puheluista valuu tästä syystä vammaispalveluiden palveluohjaukseen. Saavutettavaan ja selkeään viestintään on panostettava.

Vuoden alusta aloittanut ikääntyneiden ensilinja on aliresursoitu. Ikääntyneet joutuvat jonottamaan palveluun jo nyt kohtuuttoman kauan, kun tarpeeseen ei pystytä vastaamaan. Ensilinjan toiminta on turvattava ja sen resurssia on lisättävä siten, ettei yhteyden saamiseen kulu kohtuutonta aikaa.

Päivätoiminnan päivien supistaminen ja siirtäminen etäpäivätoiminnaksi sai vammaisneuvostolta kritiikkiä. Muutos vähentää ikääntyneiden arjesta sosiaalisia kontakteja, joita etäpalvelulla ei pystytä korvaamaan. Moni ikääntynyt kärsii jo nyt yksinäisyydestä, jota tehty muutos syventää. Yksinäisyys luo turvattomuutta ja pelkoa, mikä kuormittaa palveluita.

HAUSJÄRVI

Suunnitelmassa kerrotaan, että hyvinvointialueella on keskitetty varahenkilöstö/resurssipooli, jonka riittävyyden turvaaminen on tärkeää asumispalveluiden ja kotihoidon henkilöstövajeisiin. Tämä keräsi vammaisneuvostolta kiitosta.

Ikääntyneiden alkoholin käyttö huolestutti vammaisneuvostoa. Alkoholihaittojen ennaltaehkäisyssä eläkeiän nivelvaiheeseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen hankkeet ja niissä erityisesti heikossa asemassa olevat ikääntyneet huomiointi keräsi kiitosta.

Järjestöjen avustukset näyttäytyvät jakosääntöjen perusteella epäreiluilta. Avustusjakosäännöt rajaavat käytännössä pois pienet yhdistykset, joilla ei ole mahdollista vastata hakuvaatimuksiin. Vammaisneuvosto toivoo lisäystä suunnitelmaan, miten hyvinvointialueen järjestöyhteistyö huomioi paikalliset pienet yhdistykset. Vaarana on, että innovatiiviset ihmisten hyvinvointia ja terveyttä parantavat hankkeet jäävät pöytälaatikkoon, kun järjestävän yhdistyksen resurssit eivät riitä toimintaa toteuttamaan. Vammaisneuvosto muistuttaa, että paikallisista hankkeista on mahdollista kasvaa vaikuttavia toimintamalleja koko Kanta-Hämeen alueelle.

Kokonaisuutena vammaisneuvostolle jäi epäselväksi, miten suunnitelman tavoitteet toteutetaan. Tavoitteiden mittareista puuttuvat keinot ja ratkaisumahdollisuudet. Esimerkiksi ikäihmisten asuinympäristön turvallisuutta edistetään suunnitelman mukaan arvioinnilla ja turvallisuuskävelyillä. Asuinympäristön turvallisuuden edistäminen tapahtuu viime kädessä konkreettisilla, fyysisillä toimilla, joita edellä mainitut toimenpiteet eivät ole. Vammaisneuvosto peräänkuuluttaa suunnitelmaan lisää konkretiaa ja huomauttaa, että mittari ja seuranta ovat eri asioita.

Suunnitelman viimeisellä sivulla mainitaan, että hyvinvointialueen vanhusneuvosto osallistuu toimintasäännössä mainitun tehtävänsä mukaisesti hyvinvointialueen toiminnan seurantaan ja arviointiin. Vammaisneuvosto vaatii, että kohtaan lisätään myös vammaisneuvosto, jonka tehtävänä on niin ikään tehdä hyvinvointialueen toiminnan seurantaa ja arviointia.

Lisätietoja:

Jaana Saarholm, puheenjohtaja, 045 1288 466

Miika Peltonen, hyvinvointisuunnittelija, vanhusneuvoston sihteeri, 040 526 1420